

**ETISKE RETNINGSLINJER
FOR BAMA**

DET VI STÅR FOR, KREVER AT VI ALLE ER ROLLEMODELLER

BAMA er ett av verdens ti største selskaper innenfor frukt og grønt, i tillegg til å ha betydelig virksomhet innenfor ferskforedling og produkter som kan spises på farten. Vårt største marked er Norge, men vi vokser og blir stadig større i Norden og Europa. Dette forplikter.

Som en stor internasjonal aktør, har vi et betydelig samfunnsansvar. Våre rundt 3200 dyktige medarbeidere i inn- og utland, jobber hver eneste dag for en sunnere og ferskere fremtid, etisk handel og bærekraft i hele verdikjeden.

Gjennom flere tiår har vi vært en viktig stemme i arbeidet for bedre folkehelse. Med konsepter som 5 om dagen og Eat Move Sleep, når vi barn, unge og deres foreldre. Utviklingen går i riktig retning, men det er fortsatt et stykke igjen til mål. Vi fortsetter det gode arbeidet for at enda flere skal komme nærmere målet om 5 om dagen og en sunnere livsstil.

Alle vi som jobber for BAMA skal forholde oss til et tydelig rammeverk, som beskriver hvem vi er, hva vi står for og hvordan vi skal opptre. Dette er nedfelt i vår visjon, våre verdier og våre etiske retningslinjer. Vi har også etiske retningslinjer som alle våre leverandører er forpliktet til å følge. Samlet gjør dette rammeverket det enklere å skape en god arbeidskultur og ta gode beslutninger, og vi forplikter oss til ansvarlig verdiskapning.

Dette er viktig for hele konsernet, alle avdelinger og oss som jobber her. Og det er viktig for meg.

A stylized, handwritten signature in black ink, consisting of several loops and flourishes.

Petra Axdorff,
Administrerende direktør

INNHOOLD

Det vi står for, krever at vi alle er rollemodeller	2
Innledning	4
Visjon og verdier.	5
Personlig opptreden	6
Interessekonflikter	7
Bestikkelser, korrupsjon og påvirkningshandel	7
Gaver	8
Reiser, representasjon og arrangement	9
Rettferdig konkurranse	9
Etterlevelse og hvordan si fra om mulige brudd	10
Sanksjoner ved brudd på de etiske retningslinjer	10

De etiske retningslinjene er sist godkjent av konsernledelsen i BAMA Gruppen 08.oktober 2020 (oppdatert hilsen fra CEO 2022)

Innledning

Alle aktiviteter i BAMA skal være i tråd med de etiske retningslinjene, som angir forventinger til vår forretningspraksis som selskap og til den enkelte ansattes personlige adferd.

De etiske retningslinjene er bindende for alle ansatte, innleide, styremedlemmer og andre som opptrer på vegne av BAMA, sammen omtalt som «ansatte».

Ansvaret for å implementere de etiske retningslinjene i de ulike selskapene i BAMA ligger hos administrerende direktør.

Vår visjon
«EN SUNNERE OG
FERSKERE FRAMTID»
understøttes av
verdiene våre:

MÅLRETTET

Vi leverer vekst, løsninger, resultater og kvalitet, og er til å stole på

ANSVARLIG

Vi har høy integritet og forplikter oss til etiske og ansvarlige handlinger, internt og eksternt

INSPIRERENDE

Vi inspirerer til sunn livsstil, gjennom engasjerende aktiviteter og kommunikasjon

SAMSPILLENDE

Vi jobber sammen om gode løsninger og bidrar til godt arbeidsmiljø

Visjonen og verdiene gjelder for alle i BAMA på tvers av landegrens, avdelinger og funksjoner. De ligger til grunn for vårt forhold til kunder, leverandører, kolleger og samarbeidspartnere.

BAMA har formulert en visjon som gir tydelige føringer for samfunnsrolle, beslutninger og adferd.

Vår forretningsidé er å skape ansvarlig, grønn vekst gjennom ferske og sunne produkter, basert på samarbeid i hele verdikjeden.

Vi handler ferske kvalitetsprodukter fra produsenter i hele Norge, og fra alle kontinenter. Det gjør oss til en stor global aktør, noe som gir oss et tilsvarende ansvar for hvordan vi opptrer.

Verdiene våre har stor betydning i møte med kunder, samarbeidspartnere og medarbeidere. Når vi etterlever verdiene våre, skaper vi en god arbeidsplass, er en attraktiv arbeidsgiver og bidrar til at vi sammen skaper verdier på riktig måte.

I BAMA setter vi fellesskapets beste foran oss selv. Vi samarbeider om de beste løsningene på tvers av avdelinger og virksomheter med fokus på hva som er best for BAMA. Vår verdikjede er avhengig av at vi deler kunnskap og erfaringer, både når det kommer til feil og suksesser.

I BAMA har vi mot til alltid å gjøre det rette. Basert på åpenhet, ærlighet og redelighet, har vi styrke til å ta ansvar for våre valg og handlinger.

Personlig opptreden

Alle i BAMA skal følge gjeldende lover og forskrifter, og skal utføre sitt arbeid i samsvar med god forretningsskikk. Interne retningslinjer og arbeidsreglement skal etterleves, og ledere har et særskilt ansvar for å gå foran som gode rollemodeller.

Ansatte skal sørge for at private forhold ikke får negativ påvirkning på sitt ansettelsesforhold eller virksomhetens omdømme.

Alle i BAMA skal opptre med respekt og integritet overfor forretningsforbindelser, kunder, leverandører, kolleger og andre samarbeidspartnere. Det aksepteres ikke noen form for trakassering, diskriminering eller annen adferd som kan oppfattes som truende eller nedverdiggende.

BAMA forventer at de ansatte er lojale mot selskapet og det er ikke tillatt for ansatte å drive virksomhet i konkurranse med BAMA. Ansatte har plikt til og skal uoppfordret informere nærmeste leder om vedkommende utfører annet lønnet arbeid, driver privat næringsvirksomhet eller har eksterne styreverv. Leder kan nekte den ansatte å utføre slikt arbeid hvis dette kan gå ut utover det arbeidet man skal utføre for BAMA.

Våre etiske retningslinjer gjelder også ved bruk av sosiale medier. Det er viktig at ansatte følger

BAMAs retningslinjer for bruk av sosiale medier, slik at private meninger utad ikke oppfattes som BAMAs mening og at det ikke er i strid med lojalitetsplikten ovenfor BAMA

Personer som innehar konfidensiell informasjon skal utøve et bevisst forhold til dette, og lojalt foholde seg til taushetserklæringen som alle ansatte i BAMA signerer.

BAMAs regnskaper skal være fullstendige, korrekte og nøyaktige. Ansatte som tar del i finansielle transaksjoner eller regnskapsføring skal påse at alle transaksjoner er fullstendige og nøyaktig dokumentert, i samsvar med gjeldende rett og god regnskapsskikk.

BAMA er en rusfri arbeidsplass. Ansatte skal ikke være påvirket av rusmidler i tilknytning til arbeidet sitt. Dette inkluderer all bruk av rusmidler som direkte eller indirekte, både i arbeidstid og på fritiden, kan virke inn på utførelsen av arbeidet i virksomheten, arbeidsmiljøet eller BAMAs omdømme. Alkohol kan serveres i moderate former i forbindelse med representasjon eller interne arrangementer i BAMA. I sammenhenger hvor ansatte representerer BAMA forventes kun moderat bruk av alkohol.

Interessekonflikter

BAMAs ansatte skal unngå situasjoner hvor det kan oppstå konflikt mellom deres egne personlige og/eller økonomiske interesser og BAMAs interesser.

BAMAs ansatte skal ikke delta i behandling eller avgjørelser som knytter seg til forhold av betydning:

- Direkte eller indirekte betydning for seg selv eller nærstående personer
- Direkte eller indirekte betydning for selskap, organisasjon eller offentlig organ der den ansatte selv er medlem av styrende organ eller har annen interesse
- Det foreligger andre forhold som er egnet til å svekke tilliten til den ansattes egen uavhengighet, eller omgivelsene rundt vil kunne oppfatte forholdet slik

Den enkelte har plikt til selv å vurdere om det kan foreligge en interessekonflikt. Dersom det fremmes et ønske om å vurdere forholdet, eller den enkelte selv finner grunn til å vurdere det, skal forholdet tas opp med nærmeste leder eller administrerende direktør.

Ansatte med innkjøpsmyndighet i BAMA har et særlig krav til objektivitet og integritet slik at det ikke kan sås tvil om pålitelighet og habilitet.

Bestikkelser, korrupsjon og påvirkningshandel

BAMA har nulltoleranse for korrupsjon. Alle transaksjoner skal være avtalefestede, lovlige og av forretningsmessig art.

BAMA-konsernets virksomheter og ansatte skal aldri etterspørre, kreve, love eller akseptere tilbud om en fordel for å kunne oppnå forretningsmessig begunstiging, hverken for seg selv eller andre. Vi skal heller ikke tilby, love eller gi slike urettmessige fordeler til våre leverandører, kunder eller andre forretningsforbindelser.

Begrepet «fordel» gjelder både gaver, tjenester og andre fordeler som ikke alltid er så lett å verdsette.

Avtaler med konsulenter, meklere, agenter eller andre mellommenn skal aldri brukes til å kanalisere betaling eller andre godtgjørelser til noen for å omgå BAMAs regler om bestikkelser og korrupsjon.

Vi forventer at alle våre forretningsforbindelser har egne etiske retningslinjer, og at forretningsforbindelsene skal gjøres kjent med BAMAs etiske retningslinjer der dette er en naturlig del av samarbeidet.

Gaver

Det vil kunne være akseptert å gi eller motta såkalte «høflighetsgaver» ved spesielle anledninger, men dette skal være av begrenset verdi inntil 300 NOK. Blomster eller tilsvarende oppmerksomhet som takk for at man har holdt et foredrag eller lignende vil normalt kunne aksepteres.

Pengegaver og gavekort som enkelt kan konverteres til kontanter vil aldri være tillatt.

Vareprøver skal kun gis/mottas i det omfang og antall som er relevant og nødvendig for å undersøke og gjøre seg kjent med produktet. Giver er ansvarlig for at mottaker for vareprøvene er relevant. Vareprøver utover dette vil være å anse som gaver og er ikke tillatt.

I forbindelse med kontraktsforhandlinger eller andre vesentlige beslutninger skal man utvise ekstra aktsomhet i forbindelse med både gaver og representasjon.

Leder skal alltid konfereres når det gjelder å gi eller motta gaver eller lignende fordeler. Medlemmer av konsernledelsen kan, ved spesielle anledninger når skikk og bruk krever det, motta gave av høyere verdi enn det som er angitt over. Slike gaver er å anse som BAMAs eiendom.

Reiser, representasjon og arrangement

Relasjonsbygging er en sentral del av BAMAs virksomhet, men skal skje i åpenhet og innenfor moderate rammer når det gjelder både kostnadsnivå og frekvens. Representasjon skal kun tilbys – eller mottas – innenfor rammene av den ordinære forretningsvirksomheten.

Det er ikke tillatt å akseptere invitasjoner, delta på reiser eller på arrangementer med leverandører eller andre forretningsforbindelser uten at dette er godkjent av nærmeste leder. Denne type invitasjoner må dokumenteres på en slik måte at hensikten med reisen/deltakelsen fremkommer.

Som hovedregel skal BAMA dekke hotell- og reisekostnader for sine egne ansatte i forbindelse med reiser med kunder og/eller leverandører.

Arrangement skal ha et tydelig faglig innhold som hoveddel. Tilhørende bespisning og sosiale aktiviteter i moderat omfang kan aksepteres.

Prinsippene over gjelder også for ansatte som på vegne av BAMA inviterer kunder, leverandører eller andre forretningsforbindelser på reiser og/eller representasjonsarrangement. Leder skal godkjenne slike arrangement på forhånd. BAMA skal så langt det er mulig sikre at slike invitasjoner og arrangementer er i tråd med regelverk som gjelder for mottaker, og mottaker oppfordres til å søke godkjenning i egen organisasjon.

Rettferdig konkurranse

BAMA vektlegger en rettferdig og åpen konkurranse. BAMA og BAMAs ansatte skal ikke under noen omstendighet forårsake brudd på konkurransereglene gjennom for eksempel ulovlig prissamarbeid, ulovlig markedsdeling eller annen adferd som hindrer, begrenser eller vrir konkurransen i strid med gjeldende konkurranselovgivning.

Dersom det er tvil om planer eller handlinger er forenlig med gjeldende konkurranserett, skal forholdet vurderes juridisk, før plan/handling iverksettes.

Etterlevelse og hvordan si fra om mulige brudd

I mange situasjoner finnes det ikke entydige svar på hva som er riktig eller galt å gjøre. En åpen og ærlig dialog om spørsmål og problemstillinger som omfattes av de etiske retningslinjer er nødvendig. Ansatte skal ved behov avklare eller søke veiledning hos nærmeste leder, eventuelt leders leder.

Hvis ansatte får kjennskap til forhold som er i strid med lover, forskrifter og denne eller andre interne

retningslinjer som gjelder virksomhetene i BAMA, plikter de å informere leder, eventuelt leders leder. Dersom mulige brudd omhandler forhold hos BAMAs kunder eller leverandører skal BAMA som hovedregel gjøre den aktuelle organisasjonen oppmerksom på forholdet.

FOR SPØRSMÅL knyttet til forståelsen av etiske retningslinjer eller mulige brudd kan ansatte eller ledere også TA KONTAKT på sifra@bama.no

Sanksjoner ved brudd på de etiske retningslinjer

All virksomhet i BAMA skal være i overensstemmelse med våre etiske retningslinjer og øvrige interne retningslinjer. Opptreden i strid med disse kan få store konsekvenser for BAMAs konkurransekraft og omdømme. Overtredelser vil derfor bli fulgt opp.

For ansatte kan dette bety personalmessige konsekvenser som i de alvorligste tilfeller kan innebære oppsigelse eller avskjed, og eventuell anmeldelse til relevant myndighet.

